

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen, Kemi og Fødevarekvalitet/EU-enheden

Sagsnr.: 2012-29-221-01374/dep. sagsnr. 14699

Den 20. juli 2012

FVM 058

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om retningslinjer for håndtering af forekomst af benzalkoniumchlorid (BAC) i foder og fødevarer

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsendt udkast til retningslinjer for håndtering af forekomst af benzalkoniumchlorid i foder og fødevarer. Stoffet benzalkoniumchlorid kan bruges både som planbeskyttelsesmiddel og som biocidmiddel (herunder som desinfektionsmiddel i fødevarevirksomheder). Der er ved kontrol konstateret rester af stoffet i foder og fødevarer, der overskrider maksimalgrænseværdien. Kommissionen foreslår på den baggrund en midlertidig aktionsgrænse på 0,5 mg/kg samt yderligere undersøgelser i medlemsstaterne af forekomsten af benzalkoniumchlorid i foder og fødevarer. Udkastet til retningslinjer vurderes at være sundhedsmæssigt acceptabelt, og en vedtagelse af udkastet til retningslinjer vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen kan støtte Kommissionens udkast til retningslinjer.

Det skal bemærkes, at regeringens holdning til udkastet til retningslinjer vurderes at ligge inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat udkast til retningslinjer for håndtering af forekomst af benzalkoniumchlorid i foder og fødevarer.

Udkastet til retningslinjer er fremsendt i skriftlig procedure i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) med frist den 25. juli 2012.

Medlemsstater, der ikke gør indsigelse mod udkastet til retningslinjer eller udtrykkeligt erklærer at ville afholde sig fra at stemme inden fristens udløb, vil blive anset for stiltiende at have tiltrådt udkastet til retningslinjer. Udkastet til retningslinjer forkastes, såfremt et kvalificeret flertal blandt medlemsstaterne modsætter sig.

Nærhedsprincippet

Der er tale om retningslinjer, der ikke er juridisk bindende. Det er derfor regeringens vurdering, at udkastet er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Stoffet benzalkoniumchlorid kan bruges både som plantebeskyttelsesmiddel og som biocid-middel (herunder som desinfektionsmiddel i fødevarer). Dette stof er det aktive stof i desinfektionsmidlet Rodalon.

Brug af benzalkoniumchlorid (BAC) som desinfektionsmiddel kan resultere i et indhold i foder og fødevarer, der overskrider maksimalgrænseværdien, som fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 (pesticid-forordningen). Benzalkoniumchlorid bruges ikke i EU til behandling af spiselige afgrøder eller foder i henhold til forordning 1107/2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler, hvorfor maksimalgrænseværdien i pesticidforordningen er fastsat på detektionsgrænseniveau (0,01 mg/kg).

Det er ved kontrol konstateret, at man, efter brug af benzalkoniumchlorid som desinfektionsmiddel, kan finde rester i fødevarer og foder, der overskrider maksimalgrænseværdien, der i pesticidforordningen er fastsat på detektionsgrænseniveau (0,01 mg/kg). Herunder har en dansk virksomhed i sit egenkontrolprogram fundet en koncentration af benzalkoniumchlorid på 0,12 mg/kg i sukkerærter fra Kenya. De højeste indhold er fundet i andre medlemsstater i mejeriprodukter, og i softice er der fundet op til 19 mg/kg.

Ifølge biocidreglerne skal der, hvor det er relevant som følge af brug af biocider, fastsættes maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer i fødevarer og foder i henhold til den relevante sektor-lovgivning – i dette tilfælde pesticidreglerne.

Kommissionen har på denne baggrund fremsendt udkast til retningslinjer for håndtering af fund af benzalkoniumchlorid i fødevarer og foder. Kommissionen foreslår en midlertidig aktionsgrænse på 0,5 mg/kg for indhold af benzalkoniumchlorid i fødevarer og foder på baggrund af brug af stoffet som desinfektionsmiddel i fødevarer. Samtidig henstiller Kommissionen til, at medlemsstaterne foretager undersøgelser af restkoncentrationer efter brug af stoffet som desinfektionsmiddel.

Kommissionens udkast til retningslinjer er ikke juridisk bindende, da der ikke fastsættes en maksimalgrænseværdi i pesticidforordningen. Imidlertid indebærer Kommissionens udkast til retningslinjer for en aktionsgrænse, at det henstilles til medlemsstaterne, at foder og fødevarer med et indhold af benzalkoniumchlorid over 0,5 mg/kg trækkes tilbage fra markedet.

Årsagen til, at Kommissionen ikke har fremlagt forslag til en juridisk bindende grænseværdi, er, at Kommissionen vurderer, at der er behov for yderligere overvågning og undersøgelser af

forekomsten af benzalkoniumchlorid i foder og fødevarer som følge af brug af stoffet som desinfektionsmiddel.

På den baggrund henstiller retningslinjerne desuden til medlemsstaterne, at der udføres undersøgelser af forekomsten af benzalkoniumchlorid i foder og fødevarer, samt at resultaterne indrapporeres til Kommissionen med henblik på at danne baggrund for en senere regulering af maksimalgrænseværdien i pesticidforordningen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om udkastet til retningslinjer.

Gældende dansk ret

Der er tale om retningslinjer, der ikke er juridisk bindende og derfor ikke påvirker gældende dansk ret.

Konsekvenser

Udkastet til retningslinjer har ikke statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Udkastet til retningslinjer vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervsmæssige konsekvenser.

Tysklands Institut for Forbrugerbeskyttelse (BfR) har foretaget en sundhedsmæssig vurdering af benzalkoniumchlorid. Ved brug af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) beregningsmetode for indtag vurderes det, at den foreslåede aktionsgrænse ikke vil udgøre et sundhedsmæssigt problem for forbrugerne. Det bemærkes, at der for biocider (herunder desinfektionsmidler) ikke er krav om en vurdering fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA).

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af udkastet til retningslinjer og har udtalt, at der ikke er sundhedsmæssige betænkeligheder ved den foreslåede aktionsgrænse. I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af mulige kombinationseffekter har DTU Fødevareinstituttet med den metode, de normalt anvender, når der er tale om pesticidrester, foretaget en foreløbig vurdering af risikoen for indtaget af benzalkoniumchlorid, hvor der tages højde for kombinationseffekter. DTU Fødevareinstituttet vurderer på denne baggrund, at den foreslåede aktionsgrænseværdi for benzalkoniumchlorid ikke giver anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder.

Fødevarestyrelsen finder, på baggrund af de sundhedsmæssige vurderinger, at den foreslåede aktionsgrænse vil medføre en tilstand på fødevarerområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

En vedtagelse af udkastet til retningslinjer vurderes på den baggrund at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring

Udkastet til retningslinjer har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer beklager den korte høringsfrist. Landbrug & Fødevarer ser dog positivt på en aktionsgrænse på 0,5 mg/kg for indholdet af Benzalkoniumchlorid i fødevarer og vil gerne involveres i og bidrage til det fremadrettede arbejde med yderligere undersøgelser og fastsættelse af grænseværdier for det omhandlede stof. Generelt er Landbrug & Fødevarer af den holdning, at det er en god idé at få grænseværdierne for pesticider fastlagt ud fra en risikovurdering og i videst muligt omfang komme bort fra den udbredte anvendelse af detektionsgrænseniveauet.

DI Fødevarer har grundet den korte høringsfrist, samt at høringen finder sted i ferieperioden, ikke haft mulighed for at drøfte forslaget med berørte virksomheder og modtage eventuelle bemærkninger.

Biodynamisk Forbrugersammenslutning gør opmærksom på, at forslaget øger restindholdet i mange fødevarer væsentligt. Biodynamisk Forbrugersammenslutning foreslår derfor at gøre alle fødevarer biodynamiske eller økologiske, for at undgå gift i fødevarer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter fastsættelsen af grænseværdier for forekomsten af kemiske forureninger i foder og fødevarer. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable. DTU Fødevareinstituttet vurderer, at den foreslåede aktionsgrænseværdi for forekomsten af benzalkoniumchlorid i foder og fødevarer er sundhedsmæssigt acceptabel.

Regeringen vil arbejde for, at der snarest muligt i pesticid-forordningen fastsættes en maksimalgrænseværdi til håndtering af forekomsten af benzalkoniumchlorid i foder og fødevarer efter brug af benzalkoniumchlorid i blandt andet fødevarevirksomheder. Det er regeringens generelle holdning, at fastsættelse af maksimalgrænseværdier bør bygge på et solidt videnskabeligt grundlag. Fastsættelsen af en juridisk bindende maksimalgrænseværdi forudsætter derfor, at der foreligger de relevante overvågninger og undersøgelser.

På den baggrund kan regeringen støtte Kommissionens udkast til retningslinjer.

Det skal bemærkes, at regeringens holdning til udkastet til retningslinjer vurderes at ligge inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komité-sager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om udkastet til retningslinjer i andre medlemsstater.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udkastet til retningslinjer har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.